

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Arengukomisjon

2010/2100(INI)

11.5.2011

RAPORTI PROJEKT

ELi poliitiline raamistik, millega toetatakse arenguriike toiduga kindlustatuse
probleemide lahendamisel
(2010/2100(INI))

Arengukomisjon

Raportöör: Gabriele Zimmer

PR_INI

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	8

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

ELi poliitilise raamistiku kohta, millega toetatakse arenguriike toiduga kindlustatuse probleemide lahendamisel (2010/2100(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse kohustusi, mis sisalduvad ÜRO majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelises paktis, mille osalisriigid on kõik ELi liikmesriigid, eelkõige selle artiklit 11 õiguse kohta toidule;
- võttes arvesse 1996. aastal toimunud ülemaailmse toidualase tippkohtumise (Rooma deklaratsioon) eesmärki vähendada 2015. aastaks nälga kannatavate inimeste arvu poole võrra;
- võttes arvesse 2000. aasta septembris toimunud Ühendatud Rahvaste Organisatsiooni aastatuhande tippkohtumisel vastu võetud aastatuhande arengueesmärke ja eriti aastatuhande arengueesmärki nr 1, mis käsitleb põhimõtet kaotada äärmine vaesus ja näljahäda;
- võttes arvesse 22. mail 2008. aastal Genfis toimunud ÜRO inimõiguste nõukogu eristungit teemal „Ülemaailmse toidukriisi süvenemise, mis muu hulgas on põhjustatud toiduainete kiirest hinnatõusust, negatiivne mõju toiduga seotud õiguse teostamisele”;
- võttes arvesse nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate, Euroopa Parlamendi ja komisjoni ühisavaldust pealkirjaga „Euroopa konsensus humanitaarabi valdkonnas”;
- võttes arvesse 13. aprillil 1999. aastal Londonis alla kirjutatud toiduabi konventsiooni, mille eesmärk on aidata kaasa maailma toiduga kindlustatusele ja parandada rahvusvahelise üldsuse võimet reageerida toiduainetega seotud hädaolukordadele ja muudele arengumaade toiduvajadustele;
- võttes arvesse 2009. aastal toimunud toiduga kindlustatuse teemalise tippkohtumise deklaratsiooni ja ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) koostatud vabatahtlikke suuniseid maaomandi ja muude loodusvarade vastutustundliku juhtimise kohta;
- võttes arvesse FAO vabatahtlikke suuniseid, mille abil teostatakse järk-järgult õigust piisavale toidule riikliku toiduga kindlustatuse raames;
- võttes arvesse 2004. aasta novembris koostatud ELi maapoliitika suuniseid;
- võttes arvesse 2003. aastal allkirjastatud Maputo deklaratsiooni põllumajanduse ja toiduga kindlustatuse kohta, milles Aafrika valitsused kohustusid eraldama vähemalt 10% oma iga-aastasest riigieelarvest põllumajandusele;
- võttes arvesse Maailmapanga arenguaruannet 2008 „Põllumajanduse areng”;

- võttes arvesse rahvusvahelise arengule suunatud põllumajandusteaduste ja tehnoloogia hindamise institutsiooni (IAASTD) 15. aprillil 2008 avaldatud aruannet;
- võttes arvesse 10. juulil 2009. aastal L'Aquila tehtud ühisavaldust ülemaailmse toiduga kindlustatuse kohta;
- võttes arvesse ÜRO minimaalse sotsiaalkaitse algatust;
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrust (EÜ) nr 1337/2008, millega luuakse rahastamisvahend kiireks reageerimiseks toiduainete hinnatõusule arengumaades¹;
- võttes arvesse 31. märtsil 2010 vastu võetud komisjoni teatist nõukogule ja Euroopa Parlamendile teemal „ELi poliitiline raamistik, millega toetatakse arenguriike toiduga kindlustatuse probleemide lahendamisel” (KOM(2010) 0127) ning 10. mail 2010 vastu võetud nõukogu järeldusi;
- võttes arvesse 31. märtsil 2010 vastu võetud komisjoni teatist nõukogule ja Euroopa Parlamendile teemal „Toiduvarustuskindluse parandamiseks antav humanitaarabi” (KOM(2010) 126) ning 10. mail 2010 vastu võetud nõukogu järeldusi;
- võttes arvesse oma 25. oktoobri 2007. aasta resolutsiooni sööda ja toiduainete hinnatõusu kohta,² 22. mai 2008. aasta resolutsiooni toiduainete hinnatõusu kohta ELis ja arengumaades³ ning 17. veebruari 2011. aasta resolutsiooni toiduainete hinnatõusu kohta⁴;
- võttes arvesse oma 29. novembri 2007. aasta resolutsiooni Aafrika põllumajanduse edendamise kohta – ettepanek põllumajanduse arendamise ja toiduainetega kindlustatuse kohta Aafrikas⁵;
- võttes arvesse oma 13. jaanuari 2009. aasta resolutsiooni ühise põllumajanduspoliitika ja ülemaailmse toiduainetega kindlustatuse kohta⁶;
- võttes arvesse oma 26. novembri 2009. aasta resolutsiooni ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni tippkohtumise ning toiduga kindlustatuse kohta⁷;
- võttes arvesse AKV-ELi parlamentaarse ühisassamblee 4. detsembril 2010 Kinshasas vastu võetud resolutsiooni toiduga kindlustatuse kohta⁸;
- võttes arvesse õigusega toidule tegeleva ÜRO eriraportööri 29. jaanuari 2011. aasta kaheksat soovitusi G20-le;
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 208;

¹ ELT L 354, 31.12.2008, lk 62.

² ELT C 263E, 16.10.2008, lk 621.

³ ELT C 279E, 19.11.2009, lk 71.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0071.

⁵ ELT C 297E, 20.11.2008, lk 201.

⁶ ELT C 46E, 24.2.2010, lk 10.

⁷ ELT C 285E, 21.10.2010, lk 69.

⁸ Vastuvõetud tekstid, AKV-EL/100.879/10/lõplik

- võttes arvesse kodukorra artiklit 48,
 - võttes arvesse arengukomisjoni raportit ning põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni arvamust (A7-0000/2011),
- A. arvestades, et 2010. aastal ulatus alatoitumuse all kannatavate inimeste arv FAO andmetel 925 miljonini;
 - B. arvestades, et toiduainete hinnad on alates 2010. aasta augustist pidevalt tõusnud ning kaupade hinna volatiilsus avaldab suurt mõju madala sissetulekuga riikidele;
 - C. arvestades, et prognooside kohaselt suureneb ülemaailmne nõudlus põllumajandustoodete järele 2050. aastaks 70% võrra; arvestades, et toiduga kindlustamatust süvendavad veelgi kaupadega spekulatsioonid, maa degradeerumine, veepuudus, kliimamuutused, ülemaailmne maa omandamine, nõudlus agrokütuste järele ja energiapoliitika;
 - D. arvestades, et põllumajandus annab tööd ja elatist rohkem kui 70%-le arengumaade tööjõust, eelkõige naistele; arvestades, et Maailmapanga hinnangul on põllumajandussektori kasv vaesuse vähendamisel kaks korda tõhusam kui muude sektorite kasv;
 - E. arvestades, et on tõendeid väiketalunike potentsiaali kohta toidu tootmise suurendamisel; arvestades, et eksporttoodangule keskendumisel on negatiivne mõju naistest väiketalunikele;
 - F. arvestades, et säästev areng ning tootmis- ja töötlemissuutlikkuse suurendamine nõuavad tugevat riigivõimu;
 - G. arvestades, et viimase kolmekümne aasta jooksul on põllumajandusele eraldatava rahvusvahelise ametliku arenguabi osakaal järsult vähenenud;
 - H. arvestades, et EL reageeris toiduainete rahastamisvahendi loomise näol kiiresti 2008. aasta toidukriisile; arvestades, et selliste meetmete mõju nälja ja toiduga kindlustamatuse struktuurilistele põhjustele on raske mõõta,

Toiduainetega kindlustatuse alane ELi poliitiline raamistik – inimõigustel põhinev lähenemine väikepõllumajandustootmisele

1. rõhutab, et nälja all kannatavate inimeste hulk on vastuvõetamatu, ja avaldab kahetsust, et üldised rahvusvahelised jõupingutused ei ole seni viinud aastatuhande arengueesmärgi nr 1 täitmiseni; nõuab viivitamatut tegutsemist, et täita rahvusvahelised kohustused ja teha teoks õigus piisavale toidule;
2. väljendab heameelt kahe humanitaartoiduabi ja toiduga kindlustatust käsitleva komisjoni teate sidususe üle; nõuab suuremat kooskõlastatust, et nälja ja toiduga kindlustamatuse süvapõhjustega tõhusamalt tegeleda;
3. nõuab ELi arenguabikavades põllumajanduse toetuste suurendamist ning riiklikesse kavadesse investeerimist; rõhutab vajadust suuremate avaliku sektori investeeringute järele säästvaid agroökoloogilisi tootmissüsteeme käsitlevasse uurimistegevusse;

4. jagab seisukohta, et ELi abikavad peaksid keskenduma toiduainete jätkusuutlikule väiketootmisele ja esmatahtsaks tuleks pidada ökoloogiliselt tõhusaid lähenemisviise, mis suurendavad bioloogilist mitmekesisust, ennetavad viljaka maa degradeerumist, edendavad agroökoloogilisi ja väikese välise sisendiga tootmistavasid ja ei hõlma geneetiliselt muundatud organisme;
5. rõhutab, et väiketalunike õiglane integreerimine väärtusahela kontekstis saab olla edukas vaid juhul, kui luuakse tingimused nende juurdepääsu lihtsustamiseks tootmis- ja töötlemisvahenditele ning kaubandusvõimalustele;
6. palub komisjonil toetada partnerriikide põllumajandustoodete töötlemise alast suutlikkust, et vähendada saagikoristuse järgseid kaotusi, pikendada toiduainete säilivusaega ja anda kohalikele elanikele inimväärset tööd;
7. tuletab meelde, et piisava toidu kättesaadavus on üldine inimõigus; nõuab partnerriikidelt õigust toidule käsitlevate ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni vabatahtlike suuniste rakendamist; palub ELil ja partnerriikidel luua järelevalvemehhanismid, mis aitavad tagada õigust toidule käsitleva poliitika tõhusa rakendamise;
8. nõuab toiduainetega varustamise sõltumatuse mõiste tunnustamist, mida määratletakse kui riigi või piirkonna suutlikkust oma põllumajandus- ja toidupoliitikat, -prioriteete ja -strateegiaid demokraatlikult rakendada;
9. väljendab heameelt tahte üle viia ELi kavadesse sisse toitumisega seotud mõõde; palub komisjonil koostada seda mõõdet käsitlev teatis; nõuab toitumisalase aspekti püsivat hõlmamist toiduga kindlustatuse poliitikas ja põllumajandussektori toetustes;
10. palub komisjonil tunnustada naiste kui väiketalunike kesket rolli toiduga kindlustatuse tagamisel ning investeerida just naisi toetavatesse kavadesse;
11. kutsub ELi üles toetama ÜRO minimaalse sotsiaalkaitse algatust, mis aitaks rahuldada vaesunud elanikkonna esmased toitumisvajadused;

Toidu hinna volatiilsuse ja maa kontrollimatu omandamise vastased tõhusad meetmed – spekulatsioonide piiramine toidu- ja põllumajanduslike toorainete turul

12. juhib tähelepanu hindade volatiilsuse struktuurilistele põhjustele ja rõhutab, et esmaste toidukaupade tuletisinstrumentidega spekulatsioon on hindade volatiilsust märkimisväärselt süvendanud; toetab ÜRO õigusega toidule tegeleva ÜRO eriraportööri järeldusi, mis käsitlevad suurinvestorite mõju kaupade hinnaindeksitele;
13. nõuab komisjonilt ja liikmesriikidelt konkreetsete sammude astumist, et võidelda tõhusalt teravilja ja toiduainetega seotud finantspekulatsiooni vastu;
14. usub, et kaupade tuletisinstrumentid erinevad muudest tuletisinstrumentidest ning juurdepääs sellele turule peaks seetõttu olema piiratud ja turgu tuleks paremini reguleerida;

15. kutsub üles füüsilisi teraviljavarusid suurendama ja paremini juhtima, et võidelda toiduainete hindade volatiilsuse vastu;
16. väljendab suurt muret seoses ulatusliku maa omandamisega arengumaades välisinvestorite poolt, mille tõttu kannatavad väiketalunikud, keda tuleks paremini kaitsta;
17. kutsub üles võtma vastu ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni maa omandamise alased vabatahtlikud suunised, ent nõuab ka rangeid ja siduvaid riiklikke ja rahvusvahelisi maa omandamise alaseid määrusi; rõhutab, et lepingute üle peetavad läbirääkimised tuleb muuta läbipaistvaks, et kodanikuühiskond saaks neis osaleda;
18. kutsub üles looma mehhanismid, mille abil vältida kohalike talunike hindade abil väljatõrjumist ja kohalike elanike jaoks toiduainete tootmise takistamist;
19. tuletab komisjonile ja partnerriikidele meelde agroökoloogiliste tootmissüsteemide positiivset mõju seoses kliimamuutuste leevendamiseга;

Poliitikavaldkondade arengusidusus – ELi poliitika mõju ülemaailmsele toiduga kindlustatusele

20. tuletab meelde, et õigus toidule peab olema ülimuslik energiajulgeoleku eesmärkide suhtes; kutsub ELi üles energiastrateegia eesmärke külmutama seni, kuni on koostatud edasised mõjuhindangud;
21. nõuab tungivalt üleüldisemast vaatepunktist lähtumist 2013. aasta järgse ÜPP väljatootamisel, mis peaks pidama kinni põhimõttest arengumaade toiduainete turgu mitte kahjustada;
22. kutsub komisjoni üles viima läbi ÜPP mõjuhindang, milles analüüsitakse selle välist mõju rahvusvahelisele toiduainete turule ja toiduga kindlustatusele arengumaades;
23. kutsub üles ekspordisubsiidiume järk-järguliselt kaotama ning kaotama ka kõik muud ÜPPs sisalduvad stiimulid, mis põhjustavad kaubandust moonutavaid meetmeid;
24. kutsub üles viima läbi reforme, mis parandavad arengumaade turulepääsu võimalusi ja võimaldavad neil oma riiklikul ja piirkondlikul turul konkurentsivõimeliselt tegutseda;
25. avaldab taas muret ELi kaubandusstrateegia üle, mis ei taga arengut soodustavat lähenemisviisi; nõuab seetõttu õiglaseid ja tasakaalustatud kaubanduslepinguid, kuna need on ülemaailmse toiduga kindlustatuse tagamiseks esmatahtsad;
26. nõuab tungivalt, et komisjon keskenduks käimasolevatel majanduspartnerluslepingute läbirääkimistel arenguküsimustele ning tagaks arengumaadele kaubanduseeskirjade osas suuremat paindlikkust; palub komisjonil võtta WTO läbirääkimistel ning Doha vooru lõpuleviimiseks läbiviidavates tegevustes kindel arengut soodustav seisukoht; kutsub komisjoni üles kasutama rahvusvahelistel kaubandusläbirääkimistel inimõiguste kesket lähenemisviisi ning rakendama kolmandate riikidega sõlmitavates lepingutes inimõiguste mõjuhindanguid;

27. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

SELETUSKIRI

Toiduga kindlustamatus ohustab aastatuhande arengueesmärkide täitmist, eriti Sahara-taguses Aafrikas ja vähimarenenud riikides. 2010. aasta septembris peetud aastatuhande arengueesmärke käsitleval tippkohtumisel tõdeti, et näljaga võitlemise eesmärgi nimel tehtud edusammud on ilmselgelt ebapiisavad. ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni andmetel oli nälgivate inimeste arv 2010. aastal 925 miljonit, mida on vähem kui 2009. aastal, mil see oli 1023 miljonit, ent siiski rohkem kui alatoitumuse all kannatavate inimeste arv 2008. aastal (umbes 815 miljonit). On olemas kindlaid tõendeid selle kohta, et viimaste kuude jooksul tõusnud toiduainete hinnad on nimetatud arvu juba tõstnud, ehkki ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni käsutuses ei ole veel ametlikku arvu.

Uued väljakutsed, sealhulgas toiduainetega spekulatsioonide üha suurenev oht, kliimamuutused, ülemaailmne maa omastamine, biokütused, bioloogilise mitmekesisuse vähenemine, maa degradatsioon ja probleemid veega, on veelgi süvendanud toiduga kindlustatuse olukorda maailmas. Selles kontekstis on praegused nälja ja alatoitumusega seotud probleemid sundinud lähenemist toiduga kindlustatusele läbi mõtlema mitte ainult ELis, vaid ka ülemaailmsel tasandil.

Raportöör soovib kinnitada, et Euroopa Liidu institutsioonid ja liikmesriigid ei ole endiselt teinud vaesuse, nälja ja alatoitumuse kaotamist oma tegevuskava põhipunktiks ega poliitiliste strateegiade keskmise pikkusega ja pikaajaliseks eesmärgiks, hoolimata suurest pühendumisest inimõiguste jõustamisele toidu, vee, energia jm osas. Seetõttu on aastatuhande arengueesmärkide 2015. aastaks täitmise nimel äärmiselt tähtis vaadata läbi ja vajaduse korral muuta kõiki ELi strateegiaid, sealhulgas Euroopa 2020. aasta strateegia, globaalse Euroopa strateegia, Euroopa energiapoliitika, säästva arengu strateegia ja ELi arengukoostöö tulevik. Raportöör kustub ka ELi ja liikmesriike üles täitma rahvusvaheliste organisatsioonide, nagu Maailmapank, Rahvusvaheline Valuutafond ja Maailma Kaubandusorganisatsioon, raames oma kohustust võidelda ülemaailmselt vaesuse ja nälja vastu.

Lisaks on raportöör seisukohal, et erainstitutsioonid ja fondid võivad poliitika väljatöötamisel alati riiklike asutuste tööd täiendada, ent demokraatliku kontrolli puudumise tõttu ei saa nad viimati nimetatuid asendada. Finantstehingute maksu kehtestamine oleks väga kasulik, et luua lisafonde vaesuse kaotamiseks.

1. Toiduga kindlustatuse alane ELi poliitiline raamistik – inimõigustel põhinev lähenemine säästlikule väikepõllumajandusele

Toiduga kindlustatust käsitleva uuesti alanud arutelu raames võttis Euroopa Komisjon 31. märtsil 2010. aastal vastu uue teatise toiduga kindlustatuse kohta, mis peaks moodustama ELi ja liikmesriikide ühise tegevusraamistiku aluse.

Toidu kättesaadavuse suurendamise osas jagab raportöör seisukohta, et ELi abi peaks keskenduma toiduainete jätkusuutlikule väiketootmisele, et suurendada toidu kättesaadavust,

kuna põllumajandus on kõigis arenguriikides endiselt maapiirkondade majanduse alustala. Vajalik on põllumajanduslike tootmissüsteemide ümberkujundamine, loobudes praegustest, välistest sisenditest ja naftast suurel määral sõltuvatest süsteemidest ning keskendudes agroökoloogilisematele süsteemidele, mida iseloomustavad väikesed välised sisendid ja mis on kohandatud kohalikele ja piirkondlikele oludele. Erilist tähelepanu tuleks pöörata naistele ja nende vajadustele, kuna naised moodustavad väiketalunike hulgas enamuse.

Toidule juurdepääsu parandamise osas kiidab raportöör heaks selge poliitilise valiku seada „õigus toidule” ELi raamistiku nurgakiviks. EL peaks kasutama poliitika ning riikide koostöö strateegiate väljatöötamisel õigustel põhinevat lähenemisviisi ning toetama seda, et valitsused lisaksid põhiseadusse „õiguse piisavale toidule”. Lisaks peavad EL ja partnerriigid looma läbipaistvad järelevalvemehhanismid, millesse on kaasatud kodanikuühiskonna organisatsioonid ja kohalikud omavalitsused, et tagada õigust toidule käsitleva poliitika nõuetekohane rakendamine.

Toidu toiteväärtuse parandamise osas jagab raportöör seisukohta, et toitumistegevuste laiendamiseks ja rahastajate meetmete kooskõlastamiseks selles sektoris tuleb rohkem teha. Raportöör paneb toitumisaspekti tähtsustamiseks ette seda mõistet laiendada ja kasutada tulevaste kavade ja poliitika väljatöötamisel toiduga kindlustatuse mõistet.

Lisaks „õigus toidule” lähenemisviisile juhib raportöör tähelepanu sellele, et nälja märkimisväärseks vähendamiseks kogu maailmas võib palju kasu olla toiduainetega varustamise sõltumatuse mõistest. Nimetatud mõistet määratletakse kui riigi või piirkonna õigust ja suutlikkust oma põllumajandus- ja toidupoliitikat, -prioriteete ja -strateegiaid **demokraatlikult** valida ja rakendada; selle mõistega tähtsustatakse kohalike toiduvajaduste rahuldamist kohaliku tootmise abil ning säilitatakse kultuuride mitmekesisust, talunike teadmisi ja tootmismeetodeid. Mõiste demokraatlik mõõde võimaldab kõikide toiduainepoliitikast huvitatud ja mõjutatud sidusrühmade osalust. Seetõttu võiks toiduainetega varustamise sõltumatuse mõiste rakendamisel kasutada ka struktureeritud dialoogi puhul kasutatud metoodikat, mis andis läbipaistvaid ja kaasavaid tulemusi.

Raportöör väljendab kahetsust, et toiduga kindlustatuse probleeme käsitlevas teatises ei ole soolisi aspekte piisavalt käsitletud. Ehkki teatises tunnistatakse, et naistel on toiduga varustatuse probleemide lahendamisel oluline roll, ei analüüsita seda rolli ega naiste toetamiseks vajalikke meetmeid.

Raportöör kutsub ELi üles avaldama tugevat toetust ÜRO minimaalse sotsiaalkaitse algatusele, mis aitaks rahuldada vaesunud elanike esmased toitumisvajadused. Põhiteenused (avalike teenuste kättesaadavus ja neile juurdepääs) ja sotsiaaltoetused (mida makstakse vaestele ja haavatavatele isikutele, et parandada toiduga kindlustatust ja toitumust) on kaks põhilist elementi, mis aitavad inimõigustel põhinevat lähenemisviisi ellu viia.

Raportöör teadvustab uues teatises sisalduvaid positiivseid elemente, ent väljendab kahetsust, et **toiduga kindlustamatuse süvapõhjusti** ei ole selles piisavalt käsitletud.

2. Toidu hinna volatiilsuse ja maa kontrollimatu omandamise vastased tõhusad meetmed – spekulatsioonide piiramine toidu- ja põllumajanduslike toorainete turul

2011. aasta märtsis oli ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni toiduhinna indeks 230, ületades 14 punkti võrra 2008. aasta toiduhinna kriisiaegset, seni suurimat indeksit. Praeguseks tunnustatakse laialdaselt seda, et 2008. aasta hindade haripunkti saavutamises ning viimase aja toidukaupade hinnatõus oli põhiroll spekulatsioonidel. Ehkki osalused kauba indeksi fondides suurenesid 2003. aastal 13 miljardilt USA dollarilt 317 miljardi dollarini aastal 2008, suurenesid nõudlus ja tootmine samal perioodil vaid umbes 1,4% võrra. Lisaks on nafta hinna volatiilsus toidu hinna volatiilsusega otseselt seotud, mis asetab kõnealuse probleemi laiemasse konteksti. Võimalikes lahendustes tuleb seega probleemi keerukust arvesse võtta. Raportöör usub, et esmatahtsaks tuleb pidada toidu hinna volatiilsuse küsimust. Raportöör nõuab seega tõhusaid meetmeid toidu ja põllumajanduskaupadega kontrollimata spekulatsioonide vastu võitlemiseks. Kaaluda võib erinevaid lahendusi, nagu näiteks tuletisinstrumentide kasutamise piiramine, kauplemisvõimaluse andmine vaid teatavatele investoritele, et põllumajandustootmist kaitsta, börsivälise kauplemisvõimaluse kõrvaldamine ning põllumajandustoodete turu ja nendega kauplemise läbipaistvuse suurendamine.

Samuti on vaja tagada juurdepääs loodusvaradele, eriti kuna väiketalunike maaomandit ohustab eelkõige välismaiste põllumajandusinvestorite poolne ulatuslik maa omandamine. Maad omandatakse sageli ilma kohalike kogukondade eelneva nõusolekuta ja saadavat kasu ei jagata piisavalt või üldse mitte. Kuna paljude sihtriikide valitsemine on nõrk ja maakasutajate õigusi kaitstakse halvasti, võib ulatuslik maa omandamine maapiirkondades vaesust suurendada ja põhjustada kohalike elanike väljatõrjumist. Raportöör usub, et arutelu raames tuleks taas käsitleda põllumajandusreformi ja maa ümberjaotamist kui võimalust tegeleda väiketalunikele maale juurdepääsu probleemiga. Samuti leiab raportöör, et maa ulatuslik omandamine, mis kahjustab kohalike kogukondade õigust toidule, ei tohi olla vastuvõetav ning et välja tuleks töötada ning vastu võtta maa omandamise alased ranged riiklikud ja rahvusvahelised määrused.

3. Poliitikavaldkondade arengusidusus – ELi poliitika mõju ülemaailmsele toiduainetega kindlustatusele

a) Agrokütused

Raportöör tuletab meelde, et kasvav nõudlus agrokütuste järele ning toiduainete ja energiatootmise vaheline konkurentsiolukord ei tohi toiduga kindlustatust ohustada. Seetõttu tuleks ELi energiasüsteemid külmutada seni, kuni on välistatud nende võimalik negatiivne mõju toiduga kindlustatuse poliitikale. Lisaks kaasneb kasvava nõudlusega suur vihmametsade edasise hävimise oht.

b) ELi põllumajanduspoliitika (ÜPP) tulevik

Raportöör nõuab tungival, et komisjon võtaks arvesse ÜPP meetmete välist mõju toiduga kindlustatusele arengumaades. ÜPP raames kehtestatavate eeskirjade välist mõju rahvusvahelisele toiduainete turule ja toiduga kindlustatusele arengumaades tuleb tingimata põhjalikult uurida, et EL saaks täita endale võetud kohustusi rahvusvahelise õigluse ning vaesuse kaotamise valdkonnas. .

Tulevane ÜPP peaks hõlmama ja järgima põhimõtet arengumaade toiduainete turgu **mitte kahjustada**.

Raportöör kiidab heaks **ekspordisubsiidiumide vähendamise** ning kutsub üles ühist põllumajanduspoliitikat (ÜPP) veelgi reformima, et kõrvaldada kõik säilinud kaubandust moonutavad meetmed ja võimaldada arengumaadel oma riiklikul ja piirkondlikul turul konkurentsivõimeliselt tegutseda;

c) Põllumajandus ja kaubandus

Raportöör avaldab taas muret ELi kaubandusstrateegia üle, mis keskendub ELi toodete konkurentsivõimele ja juurdepääsule turule ning ei taga arengut soodustavat lähenemisviisi. Arengumaadest pärineva põllumajandusliku impordi tariife tuleks veelgi alandada, et edendada jätkuvat jõukuse loomist ja tagada arengumaadele tõelised turule juurdepääsu võimalused lisaks põllumajanduslikele toorainetele ka töödeldud toiduainete jaoks. Arengumaad vajavad hädasti oma tootmis- ja töötlemisvõime arendamist, et tõsta kohalike elanike sissetulekuid ja anda neile inimväärset tööd. See on maailmas nälja ja vaesusega võitlemise jaoks põhinõue. EL peaks toetama kohalike ja piirkondlike toiduainetootjate arengut ja nende suutlikkust toota, kaubelda ning võistelda kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul turul.

Selles kontekstis on liberaliseerimisele, deregulariseerimisele ja erastamisele keskenduv Washingtoni konsensus läbi kukkunud. Haiti näide demonstreerib sellise ideoloogia laastavaid tagajärgi. 1970. aastatel suutis Haiti end ise riisiga varustada ning kohaldas riisi impordile 50%-list maksumäära, ent 2000. aastatel oli see määr langenud 3%-ni. Selle tulemusena ei suutnud Haiti end enam ise varustada ning kohalikud väiketalunikud lõpetasid tegevuse, kuna nad ei suutnud subsideeritud riisiimpordiga võistelda. Haiti eriraportööri kohuseid täitnud Bill Clinton teatas 2010. aasta märtsis ametlikult USA Senati komiteele, et tema ametisoleku ajal edendatud liberaliseerimispoliitika osutus veaks. Lisaks leiab raportöör, et ettepanekut, mille kohaselt peavad tööstusriigid tulevikus kõige vaesemaid riike toitma, ei saada edu.

Raportöör toetab õiguse toidule kaitsmise põhimõtete hõlmamist ELi ja kolmandate riikide vahelistes lepingutes. Selleks, et teha teoks õigus toidule, on seetõttu hädavajalik hinnata mõju, mida ELi kaubandus-, arengu- ja välispoliitika avaldab inimõigustele.